

Nefndasvið Alþingis
Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd
b/t Gauts Sturlusonar
nefndarritara
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 16. desember 2009.

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116/2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum (174. mál).
Viðskiptaráð þakkar nefndinni fyrir það tækifæri að fá að veita umsögn um ofangreint frumvarp.

Viðskiptaráð getur ekki mælt með því að þær breytingar sem ofangreint frumvarp felur í sér nái fram að ganga. Þau atriði frumvarpsins sem einna helst eru gerðar athugasemdir við lúta að breytingum á veiðiskyldu, ákvæði um vinnsluskyldu afla og bráðabirgðaákvæði um viðbótarkvóta af skötusel.

Í frumvarpinu er lagt til að nýrri málsgrein sé bætt við 11. gr. laganna þar sem kveðið er á um heimild til handa ráðherra til að setja í reglugerð að skylt sé að vinna einstakar tegundir uppsjávarfisks til manneldis. Er hér kveðið á um vinnsluskyldu á uppsjávarfiski til manneldis sem getur numið allt að 70% af afla einstakra skipa. Þær röksemdir sem fram koma í frumvarpinu eru þær að „... þetta [er] gert í þeim tilgangi að tryggja betur að hámarksvermæti fáist við nýtingu þeirra stofna þannig að fiskur fari ekki til bræðslu þegar hann er vel hæfur til manneldis.“ Viðskiptaráð getur ekki annað en mótmælt þessari fullyrðingu frumvarpshöfunda. Eðli málsins samkvæmt hljóta þær útgerðir sem gera út skip til uppsjávarfiskveiða að vera bestar til þess fallnar að meta hvernig hámarka skuli verðmæti aflans. Það er ekki í verkahring stjórnvalda að reka útgerðarfyrirtæki og verður því ekki séð að þau séu í stakk búin til að meta hvernig þessu er best farið hverju sinni.

Viðskiptaráð leggur til að d.liður 11. gr. frumvarpsins verði felld brott.

Kveðið er á um breytingu á ákvæðum um veiðiskyldu í frumvarpinu þar sem hún er takmörkuð verulega. Athugasemd er gerð við þetta og bent á fyrri sjónarmið um að útgerðarfyrirtæki hljóti að vera betur til þess fallin að meta hvernig beri að hámarka verðmæti afla, umfram stjórnvöld. Með því að hafa möguleika á að geyma kvóta á milli ára getur útgerðarfyrirtæki reynt að forðast verulega slæm markaðsskilyrði og þá um leið takmarkað rýrnun á afla. Fiskur geymist jú betur í sjónum en á lager í frysti ef ekki er til staðar hagstæður markaður. Það að færa yfirráð yfir þessu frá útgerðarfyrirtækjum yfir til stjórnvalda fer ekki saman við verndunarsjónarmið, hvorki sem lúta að sjávarstofnunum né markaði.

Viðskiptaráð leggur til að a.liður 11. gr. frumvarpsins verði felld brott.

Með bráðabirgðaákvæði I. í frumvarpi þessu er ráðherra gefin ráðstöfunarheimild til úthlutunar á allt að 2.000 lestum af skötusel, utan aflaheimilda. Er hér um að ræða viðbótarkvóta af skötusel sem leigður er út af ríkinu en ekki gefin út sem hluti af aflahlutdeild. Það hlýtur að vera hluti af því kvótakerfi sem er við líði hér á landi eins og stendur að þeir sem hafa yfir aflaheimildum að ráða taki á sig skerðingar ef til þeirra kemur, en um leið njóti góðs af aukningum séu þær byggðar á veiðiráðgjöf og sjálfbærum veiðum. Það verður ekki öðruvísi á þessa heimild litið en að hér sem um hluta af hinni fyrirhuguðu fyrningarleið stjórnvalda að ræða og gengur því í berhögg við fyrri loforð stjórnvalda. Sérstök nefnd, sáttanefndin svokallaða, var sett á laggirnar með það að leiðarljósi að endurskoða lög um fiskveiðistjórnun með það að markmiði að tryggja góð rekstrarskilyrði í greininni. Gert var ráð fyrir að þar gætu mæst mismunandi sjónarmið hagsmunaaðila í greininni og stjórnvalda og reynt væri að ná sáttum um lendingu í stjórnun fiskveiða. Gengur framlagt frumvarp því þvert gegn fyrri yfirlýsingum yfirvalda og tilgangi nefndarinnar.

Viðskiptaráð leggur til að bráðabirgða ákvæði I í frumvarpinu verði felld brott.

Þau sjónarmið sem viðruð hafa verið um að umrætt frumvarp bregðist við breyttri útbreiðslu á skötuseli eru í besta falli hæpin. Ógjörningur væri að láta nýja lagasetningu fylgja í hvert skipti sem stofn færir sig um set í hafinu kringum landið. Halda fiskum engin höft hvað hreyfingu í sjónum ræðir og engin frumvörp né lög geta stjórnað því hvar fiskurinn kýs að vera og þá hvar hann er veiddur hverju sinni. Það verður einnig að gera athugasemdir við birta framsetningu hvað leigu á kvóta ræðir. Þannig virðast sem valið sé úr ár sem hentugt þótti og tekið mið af þeim kvóta sem leigður var frá eigendum það árið. Ekki ber þó á samanburði við fyrri ár, hvort kvóti hafi verið leigður til eða frá sömu aðilum. Það væri athyglisvert að skoða samanburð á slíkum tölum.

Sjávarútvegur er grunnatvinnugrein hér á landi og verða allar breytingar á lögum um stjórn fiskveiða að vera vel ígrundaðar og í samræmi við hagsmuni heildarinnar. Sérstaklega verður að fara varlega á erfiðleikatímum sem þessum þar sem tekjur sjávarútvegsins eru mikilvægar fyrir uppgang þjóðfélagsins. Það er jafnframt lágmark að stjórnvöld standi við gefin fyrirheit um framhaldið og ígrundi allar ákvarðanir á grundvelli virks samráðs.

Viðskiptaráð leggur til að frumvarpið nái ekki fram að ganga að óbreyttu.

Virðingarfyllst,

Þórdís Bjarnadóttir
Lögfræðingur
Viðskiptaráð Íslands